

Sándorfalván gyártják

Gépek a mezőgazdaságnak

Néhány éve még a kerítés mögötti kontrasztkép emlékeztette a műton arra járókat a sándorfalvi MEZŐGÉP-telepre. Díszpark nyárfákkal, oszloptujákkal, nem messze tőle roncsotélepre jellemző ócskavashegy. Ha csupán kintől nézzük a változást, akkor is meggyőző. Gondozott udvar, nyoma sincs a MEH-lerakatot megsegényítő rozsdatemetőnek, új épületek magasodnak az egykori gépállomási ipartelepen. S ha még mindig kapun kívülről próbáljuk összeállítani a képet, valami feltétlenül idekivánczol. A bejárat fölötti tábla: HODGEP 6. számú gyáregysége. Gépállomás, gépjárató... idáig közös a sorsa a szocialista mezőgazdaság segítésére országsszerte alapított ipartelepeknek. Aztán a hatvanas években vagy megszűntek, vagy alkalmazkodva az igényekhez, a javítókból gyártók lettek, s a kapu fölött cserélődött a tábla, a kapun belül változtak a gyártmányok. Sándorfalván negyzer.

— Beszéljünk a számok nyelvén — ajánlja Kasza László, a gyáregység vezetője. Harmincmilliót tesz ki az az összeg, amelyet a vállalat a gyáregység fejlesztésére fordított az utóbbi négy évben. Itt nem volt egy tisztességes üzemi út, elavult üzemcsarnokban dolgoztunk, s most... de inkább nézzem szét.

Szétnéztem. A kívülről imponáló rendezettség a kapun belül, testközelből nézve is megmaradt. Gyors „létár”; két új üzemcsarnok, üvegfallú, tágas. Öltöző, üzemorvosi rendelő, iroda, új transzformátorállomás, kompresszorház. (Sok vagy kevés harmincmillió? Ahogy vesszük.) Az egyik csarnok előtt kékre festett vetőgépszerű masina árválkodik a hóban.

— DHV tizenöt — mondja az igazgató.

— Az mi?

— Dughagymavető gép. A hódmezővásárhelyi kísérleti üzemből való. Most kezdtük a gyártását.

— Profiltisztítás? Új típus, több gyártmány.

— Nincs ellentmondás. A vállalatnál ugyanis jól megfigyelhető a termékszerkezet váltása.

— Amit most Sándorfalván gyártanak, másutt nem készít a HODGEP?

— Nem. Mi háromféle termékszállító szakszertünk. Műtrágyaszóró pótkocsikat, hagymabetakarító

gépsorokat és dughagymavető gépet gyártunk.

A gyáron belüli profiltisztítás a sándorfalviaknál is érvényesült. A váltás első időszakában alkatrészeket gyártottak a HODGEP többi gyáregységgel számára, de készült itt szervetrágyaszóró pótkocsi, közötti pótkocsi, hagymabetakarító gépsor, műtrágyaszóró... s maradt az előbbi három.

Az idén a Finis-rendszerű hagymagép-sorból 70 komplett egység hagyja el a gyáregységet — több mint kétszerese a tavalyinak, a Tornado típusú műtrágyaszórókból 700 jut a megrendelőnek, a DHV-15-ös dughagymavetőből pedig 36 készül el a tervek szerint.

Hatalmas vasszerkezet körül hegesztőbrigád dolgozik. A kívülálló számára csupán lemezek, élek, villanó ívfenyek, pajzs mögött bűjt munkáscsarnok a csarnokban.

— A DHV alváza lesz — igazít el Bozók Antal hegesztő. Amikor a sándorfalvi változásról kérdezem, hozzátapcsolódik Ferenczi Ferenc lakatos, azaz hogy most épp hegesztő ő is.

— Hogyan látszik a munkapad mellől?

— Tudja, az itt a legfontosabb különbség, hogy job-

ban érzi az ember a munka örömet.

— A fizetésre gondol?

— Most nem. Arról van szó, hogy korábban alkatrész-szériagyártás folyt. Most meg itt látom, mi lesz ebből a sok vasból, szóval mit adok ki a kezemből. Az alvázról a felépítményig minden itt készül.

— Egyszerűen jobb a munka, gyorsabban is lehet vele haladni — teszi hozzá Bozók Antal.

— A fizetés?

— Nem rossz, 3700—4200 forint között alakul. Mikor, hogy.

A tekintete azt is sugallja: „ha hagynak”. Magamra értem, hagyom. A szerelőműhelyben Kiss Sándor csoportvezető az új gép kevertárcsáját hegeszt. A kérdésre már kevésbé optimistán felel.

— Fejlesztés, új üzemcsarnok, jó környezet, ez szép. Ugyanakkor azt is lássuk meg, hogy a vásárhelyi üzemből az itteninél jobb gépeken dolgoznak, itt alig van új. Elavult munkaszerszerekkel ugyanolyan normát kell teljesíteni, mint az ottaniaknak. Nem jó ez így... Reméljük, nem sokáig...

A műhelycsarnok egyik sarkában ott áll már két vadonatúj szerszámkészítő.

Igricz Zsigmond

Milos Jakes elutazott Budapestről

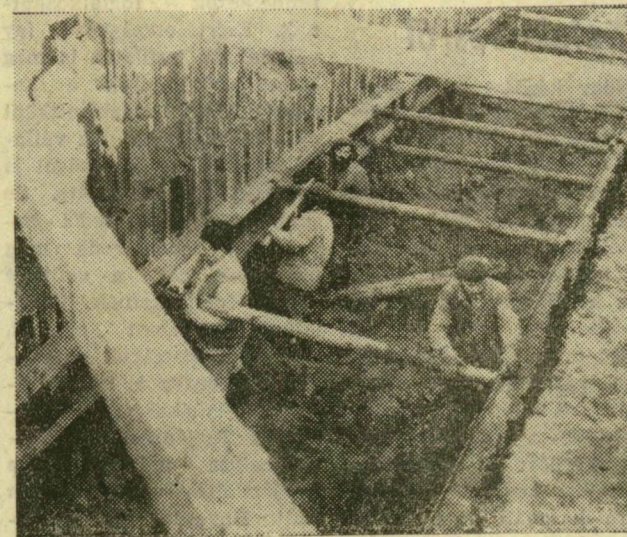
A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására január 15—18. között látogatást tett hazánkban Milos Jakes, Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottsága elnökségének póttagja, a Központi Bizottság titkára. Kíséretében volt Zbynek Sojak, a KB osztályvezető-helyettese. Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára a látogatás során fogadta Milos Jakes. Milos Jakes megbeszéléseket folytatott Borbély Sándorral, az MSZMP Központi Bizottságának titkárával, Kovács Antallal, a KB osztályvezetőjével, Romány Pállal, a KB tagjával, mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterrel. Látogatást tett több mezőgazdasági és élelmiszeripari üzemből, s is-

merkedett tapasztalatokat a Milos Jakes és kísérete csütörtökön elutazott Budapestről.

Csatornaépítők

Kemény munka a januári csatornaépítés, még akkor is, ha a négy méteres mélységben a föld már nem fagyott. Az Északi Várcsúszban a DÉLEP Várcsúsz Párol elnevezett brigádját kapja a lerakóvároztató fotóriporterünk.

Szádlemezek sora szab határt a munkaterületnek, a felszínen gép segíti a földmunkákat. Lent, a nyitott tetejű alagútban azonban legfeljebb a forró tea könnyíti meg az elgémberedett tagok felmunkáját.

A tartalékok

Negyvenkét tonnát nyom az a vasszerkezet, amely a Vinnyica és Albertirsa közötti 750 kilovoltos távvezeték hazai végpontján álló óriás transzformátorok vázát alkotja. Összesen hét transzformátor szolgál majd Albertirsa, s ami érdekes: a hatodik vasszerkezetet feleannyi idő alatt készítették el a gyártók, mint az elsőt. A nagymértékű időcsökkenés oka: a munkaszervezés tökéletesítése, a begyakorlottság fokozódása, célzések és -szerszámok alkalmazása, az a tartalékok feltárása, hasznosítása. Hozzáteszük rögtön: az egyszerű, kézenfekvő tartalékoké. Amilyenek minden termelési mozzanatban kinálkoznak, csak nem mindenkor veszik észre, kamatoztatják azokat.

1.

Ahogy a magánembernek tartaléka az OTP-betét, a vállalatnak — s összességében a népgazdaságnak is — az áru- és pénz- (deviza-) készlet, így a többi között az anyagok, alkatrészek, félkész termékek hegye, halma. Tartalék; van mihez nyúlni szükség, baj esetén. Tágabb értelemben tartalékok a meglevő, de ki nem használt — vagy kellően nem értékelt — erőforrások is. Ezek az ún. belső tartalékok, melyek legfőbb jellemzője, hogy újra-termelődnék; egyetlen szervezet sem állíthatja, hogy kimerítette összes tartalékát.

A tartalékok újraképződnek, mégpedig legtöbbször más és más minőségben. Másfél évtized alatt a Kohászban egyharmadával csökkent

az egy tonna acélnyersvas előállításához felhasznált kohókoks mennyisége. A tüzelőanyag-megtakarításnak viszonylag egyszerű tartaléka volt ez. Már valamivel bonyolultabban igénybe vehető tartalék az, amihez mostanában nyúlnak a távfűtő vállalatok. Automatikus fűtőszabályozókat — hőérzékelő és vezérlőberendezéseket — szerelnek fel a lakóházakban, s ezek a külső hőmérséklettől függően csökkentik vagy növelik a lakásokba eljutó hőmennyiséget. Ha minden távfűtő lakást ma ezen a módon látnának el meleggel, az száz ezer tonnányi fűtőolaj megtakarítását tenné lehetővé. Ez már más, minőségben újraképződött tartalék, s még inkább annak tarthatjuk az új típusú kazánokat, melyek tüzelőanyag-hasznosítása egyharmadával, felével jobb a jelenleg használtakénál.

Tág terepen szemlélődhetünk a tartalékok birodalmában. A feldolgozó fémiparban például a hidegalakítás, a forgácsolás helyett alkalmazott sajtolás, préselés, precíziós öntés, termékfajtától függően 23-47 százalékkal mérsékelheti az anyag-szükségletet — amint azt egy reprezentatív vizsgálat igazolta —, s ez csak egy tartalék a sok közül. Az iparban a teljes termelési költségeknek 69 százalékát teszi ki az anyagok ellenértéke; csupán a közlekedésszolgáltatás az anyagfelhasználás egyszázalékos mérséklése 320 millió forintos csökkenést eredményezne!

2.

Egy másik adat: minden száz kilométerből 33-at üresen tesznek meg a tehergépkocsik jelenleg hazánkban.

Persze az ilyen és hasonló tartalékok feltárásához szervezni kell, kellő szervezetet, körülményeket kialakítani, mert „magától” egyetlen tartalék sem jelentkezik, hogy ugyan, kezdjenek már vele valamit. Rádadásul a

tartalékok többsége ma már nem annyira könnyen hozzáférhető, mint a tehergépkocsik üres kilométereinek csökkenése, az anyagfelhasználás ésszerű normáinak kialakítása. Hatalmas tartalékok rejlenek a kisegítő tevékenységekben foglalkoztatott meghökkentően magas arányúanak mérséklésében — ez az arány kétszer akkora az iparban, mint például a Német Demokratikus Köztársaságban, de bizonyos iparteleken négy-öttszörös! —, a készletgazdálkodásban. A kohó- és gépiparban 1978-ban a termelés bővülésének tempóját jóval túllépte a készletek növekedése, s a tőkés behozatal 16 százalékkal nagyobb mértékben gyarapodott, mint maga a termelés. S akkor szóba sem hoztuk, hogy szintén a kohó- és gépiparban az összes értékesítésből 1974-ben még 19,1 százalék volt a kooperációs áru, tavaly viszont már csak 15 százalék.

3.

Ilyen tényekben, folyamatokban rejlenek az igazán hatalmas tartalékok, egy-egy lépés forintjával, milliárdokkal fizethet, ha: meg tesszük azt a lépést. Ma még nem mindegyiket tesszük meg, gyakran veszni hagyjuk lehetőségeinket. Azért, mert — eddig — a tartalékok külső is futott a szekér előre. Továbbá azért, mert meglehetősen alacsony a gazdálkodó szervezetek szervezetségi színvonala, azaz nem ismerik fel, nem kellő időben mutatják meg a tartalékokat. S azért is jutott mostoha sors sokféle tartaléknak, mert az ösztönzés-kényszerítés kettőse gyengécskén működött.

A tartalék: a gazdagabb holnap. Ez a beváltható ígéret teszi érdemessé a teendők megfontolását, szükségessé pedig a nehezebb feltevések formálta gazdasági környezet.

Lázár Gábor

Földcserek a gazdaságosabb földhasználat jegyében

Miközben a mezőgazdaságban a tavaly életbe lépett új földvédelmi jogszabályok nyomán egyelőre még nem a kívánt mértékben csökkent a földek „elvándorlása” — például ipartelepítésre, útpítésre, lakótelepbővítésre —, addig örömdetes javulás mutatkozik a rendeltetésszerű hasznosításban. A gazdálkodók a korábbinál lényegesen nagyobb arányban vonták művelésbe tavaly parlagterületeiket. Különösen a nagyüzemek „fogták meg” erőteljesen elhanyagolt földjeiket.

A MEM adatai szerint 1978-ban összesen 12 500 hektárt „hoztak vissza” a növénytermesztésbe, ami az elmúlt évek legjobb eredménye. Igaz, több esetben szankcióra volt szükség ahhoz, hogy a parlagot ismét felhasználják. Három állami gazdaságot, 35 termelőszövetkezetet és öt szakszövetkezetet a földhivatalok bírság megfizetésére kötelezték, a művelési kötelezettség elmulasztása miatt. Az elmúlt évi adatok szerint az országban még 14 ezer hektár maradt továbbra is megműveletlen. Ennek a területnek a fokozatos hasznosítása az idei esztendő, illetve a következő évek feladata.

Tovább javítják a mezőgazdasági területek használatának gazdaságosságát a földrendezések is. Ezek keretében földcserekre kerül sor,

azaz a termelők megállapodnak egymással, hogy „beékelődött” területeiket átengedik egymásnak, lehetőséget nyitva ezzel a nagyobb, összefüggő táblák kialakítására. Tavaly 31 ezer hektáron került sor földcsere mezőgazdasági nagyüzemek között, csaknem 4000 hektáron terület sorsáról döntöttek a mezőgazdasági üzemek és magánszemélyek oly módon, hogy megszüntették a földek határainak sokszor indokolatlanul „kacsaringós” vonalvezetését, s a beékelődött „szigeteket”. Az üzemek saját területükön több mint 9000 hektáron hajtottak végre olyan földrendezést, amely a hatékonyabb földhasználatot szolgálta.

1979-ben tovább folytatódik a földrendezési akció. A MEM adatai szerint jelenleg 12 ezer hektáron van folyamatban földcsera.

Lakóbizottságok

Újjáavaszatják Budapest 13 ezer lakóbizottságát. Az előkészületek tegnap a kerületi pártbizottságok, tanácsok és néprontbizottságok titkáraitól együttes értekezlettel megkezdődtek.

Tájékoztató

Az automatizált levélfeldolgozás tapasztalatai

Kiállta a csúcsterhelést is, jól vizsgázott a karácsonyi, az év végi forgalomban a levélfeldolgozó gépsor — jelentették be a Posta-vezérigazgatóság csütörtöki sajtótájékoztatóján, amelyen összegyezték a levélfeldolgozás automatizálásának eddigi tapasztalatait.

A szeptemberben átadott automata berendezés a kezdetre a tervezettnél is 20 százalékkal több, naponta átlagosan 600 ezer levelet és levelezőlapot válogatott, osztályozott, irányított.

Az érintett több ezer fővárosi és vidéki postás, a mérnökökből, a technikusokból kialakított elektronikus „levélsz”-gárda elszájtította az új technológiához szükséges szakmai ismereteket, így megvannak az alapjai a klasszikus postaszolgálat magasabb színvonalú, gyorsabb munkájának. Az idén az új technológia finomítása, tökéletesítése érdekében felül-

vizsgálják a gépesített feldolgozási rendszert, folytatják a hozzá szükséges szakemberek képzését, továbbképzését, s előbbre lépnek az egyéb feltevések megteremtésében is. Egyebek között 40 millió forint beruházási összeget előlegezett a posta a papíriparnak az automatahoz megfelelő borítékok előállítására, az új gép szeptemberben üzembe is kerül. A posta az idén már 50 millió, az előírásnak megfelelően „csikozott” borítékok és levelezőlapot hoz forgalomba, míg a kereskedelembe több mint 300 millió gépi és kézi címzésre alkalmas boríték kerül.

Az automatizálásban jól vizsgázott a közönség is.

A tájékoztatón is közönséget mondták a posta ügyfeleinek, a közönségnek megértésért, közreműködésért, kérve a további támogatást az automata folyamatos munkáját zavaró hiányosságok megszüntetéséhez.